

Täysistunto

Tiistai 9.6.2026 klo 14.01—22.39

25. Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 86/2026 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 25. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Lyly.

Keskustelu

21.50 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä avointen korkeakouluopintojen mahdollistaminen työttömyysturva-oikeudella ja sitä koskeva lainsäädäntö on hyvä uudistus ja mahdollistaa yli 25-vuotiaitten työnhakijoiden rajoituksetta opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa. Tämä on hyvä uudistus, ja siinä mielessä viedään työttömyysturvalla opiskelua oikeaan suuntaan.

Kun työelämä- ja tasa-arvovaliokunta käsitteli tätä lakiesitystä ja loi tätä mietintöä, toin myös esiin sen, että työttömyysturvalla pitäisi pystyä opiskelemaan myös muunlaisia opintoja. Tässä on mietintöön jätetty lausumaehdotus, jolla yritetään viedä sitä asiaa siihen suuntaan: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää, millä edellytyksin ammatillisten opintojen ja yliopistojen niin sanotulla erillisopinto-oikeudella järjestettyjen opintojen opiskeleminen työttömyysetuutta menettämättä voisi olla työnhakijoille mahdollista ja millaisia kustannuksia siihen liittyy. Selvitys on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle vuoden 2027 huhtikuun loppuun mennessä.” Miksi juuri tuo aika? Se liittyy siihen, että seuraavalle kaudelle, ehkä hallitusohjelmaneuvoittelussa, tätä asiaa pystyttäisiin käsittelemään, ja vietäisiin työttömyysturvalla itsensä kehittämistä eteenpäin. Totta kai siinä on se asia, että kun ollaan työttömyysetuudella, niin silloin myöskin sen työn vastaanottamisen pitäisi aina olla myöskin otettavissa vastaan, ja siinä mielessä tämä opiskelu pitäisi mitoitaa sillä tavalla, että se on myös mahdollista. Mutta se on myös työttömien kannalta parempi, että pidetään aktiivit toiminnassa mukana ja nostetaan sitä osaamistasoa silloin työttömyysaikana ja mahdollistetaan ja madalletaan sitä työllistymiskynnystä. Se on kansantaloudenkin kannalta hyvä, että tätä edesautetaan. Tässä on yksi polku nyt tämän asian eteenpäinviemiseksi näitten korkeakouluopintojen osalta, mutta nyt se tarvitsisi sitä toisen asteen ammatillista opiskelua ja vähän muuta opiskelua siihen oheen. Tämä lausumaehdotus on täällä sen vuoksi, että me saamme sen asian liikkeelle. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

21.53 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Suomessa eletään tällä hetkellä poikkeuksellisen vaikeaa työllisyystilannetta. Työttömyys on korkealla, avoimia työpaikkoja aiempaa vähemmän, eikä työtä yksinkertaisesti riitä kaikille halukkaille. Juuri tällaisessa tilanteessa yhteiskunnan pitää tarjota ihmisille mahdollisuus kehittää osaamistaan ja parantaa valmiuksiaan työllistyä tulevaisuudessa, ja tämän vuoksi tämä esitys on oikeasuuntainen.

On myös perusteltua selvittää, miten ammatillisia opintoja ja erillisopintoja voitaisiin suorittaa ilman, että työtön menettää toimeentulonsa. Työttömyysturvan tarkoitus ei saa olla vain odottaminen seuraavaa työpaikkaa varten. Sen pitäisi myös tukea ihmistä ja mahdollisuuksia hankkia uutta osaamista silloin, kun työmarkkinat muuttuvat tai oma ala ei enää työllistä entiseen tapaan. Erityisen tärkeää olisi tarkastella mahdollisuutta opiskella kokonaan uusi ammatti työttömyysturvan turvin. Monella työttömällä olisi halua ja kykyä kouluttautua uudelleen aloille, joilla työvoimaa tarvitaan. Nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan aina tue tätä riittävän hyvin.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän tässä mietinnössä olevaa lausumaa tärkeänä. Se kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää, millä edellytyksin ammatillisten opintojen ja yliopistojen niin sanotulla erillisopinto-oikeudella järjestettyjen opintojen opiskelminen työttömyysetuutta menettämättä voisi olla työnhakijoille mahdollista ja millaisia kustannuksia siihen liittyy. Selvitys on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle vuoden 2027 huhtikuun loppuun mennessä.” Tämä on hyvä lausuma. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

21.55 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen esitystä, jolla helpotetaan työttömyysturvalla opiskelua. Lisäksi valiokunnan mietintö täydentää esitystä, ja nyt se on vielä parempi. Sen tavoitteena on, että yli 25-vuotias työtön työnhakija voisi jatkossa opiskella avoimia korkeakouluopintoja ilman pelkoa työttömyysturvan menettämisestä. Kyse on siis ennen kaikkea siitä, miten suhtaudumme oma-aloitteisuuteen, osaamisen kehittämiseen ja työnhaun tukemiseen. Työllistymistä tukevan tekemisen tulee aina olla kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Suomalainen työelämä muuttuu nopeasti. Monella alalla osaamisvaatimukset kasvavat, ja työn hakeminen ilman ajantasaista osaamista voi olla vaikeaa. Tässä tilanteessa jokainen mahdollisuus päivittää omaa osaamistaan on arvokas. Tämä esitys lähtee liikkeelle ajatuksesta, että järjestelmän ei pidä rangaista aktiivisuudesta vaan tukea sitä. Kun työtön työnhakija haluaa käyttää aikansa opiskeluun ja osaamisensa kehittämiseen, yhteiskunnan tehtävä ei ole asettaa tälle tarpeettomia esteitä. Nykytilanteessa työttömyysturvajärjestelmä on ollut suotta monimutkainen ja passivoiva. Lyhyet opinnot ovat sallittuja, mutta pidemmät kokonaisuudet voivat johtaa väliaikaisen työttömyysturvan menetykseen. Tämä aiheuttaa turhaa epävarmuutta ja byrokratiaa. Siksi korjaamme tätä ongelmaa nyt. Jatkossa avoimilla korkeakouluopinnoilla ei olisi vaikutusta työttömyysturvaan yli 25-vuotiaiden osalta, eikä opintoja tarvitsisi erikseen ilmoittaa viranomaisille. Tämä selkeyttää järjestelmää, vähentää hallinnollista työtä ja antaa ihmisille varmuuden siitä, että omaehtoinen osaamisen kehittäminen on mahdollista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

Tätä esitystä käsitellessään työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on aivan oikein nostanut esiin, että lain hengen mukaista olisi myös selvittää mahdollisuus opiskeluun erillisopinto-oikeudella ja siitä seuraavat kustannukset. Näin opiskelua voitaisiin helpottaa entistäänkin paremmin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.58 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hänniselle kiitos tuosta puheenvuorosta, kun tuli kiitoksia työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenille. Täällähän meitä vielä kolme jäsentä istuu, ja edustajakollegat Lyly ja edustaja Suhonen ovat käyttäneet ansiokkaat puheenvuorot, edustaja Suhonen tästä lausumaehdotuksesta, minkä valiokunta yksimielisesti tähän mietintöön laitto — tämänhän on yksimielinen mietintö muutenkin. En lähde sitä, rouva puhemies, enää lukemaan, kun edustaja Suhonen jo luki, mutta siihen pohjaa vain, kun tästä on valiokunnan mietintöön viimeiset kaksi kappaletta kirjattu. Lukaisin tähän ne, minkä pohjalle sitten tämä lausumaehdotus tulee:

”Ammatilliset opinnot. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiin esiin, että avoimia opintoja ovat hyödyntäneet suurelta osin korkeakoulutetut henkilöt. Kuitenkin iso osa työttömistä on toisen asteen koulutuksen tai pelkän perusasteen suorittaneita, joille ammatilliset opinnot olisivat usein luontevampia ja tehokkaampia työllistymisen kannalta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esitystä valmisteltaessa lausuntokierroksella saatiin palautetta muun muassa siitä, että ammatilliset opinnot ja yliopistojen niin sanotulla erillisopinto-oikeudella järjestetyt opinnot olisi tullut sisällyttää muutokseen. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä selvittää, millä edellytyksin näiden opintojen opiskeleminen työttömyysetuutta menettämättä voisi olla työnhakijoille mahdollista ja millaisia kustannuksia siihen liittyy.”

Tämän pohjalta sitten tuli tämä valiokunnan lausumaehdotus, mikä sitten todennäköisesti huomenna täysistunnossa, rouva puhemies, nuijan kopautuksella lyödään pöytään ja tulee ilmi tämä eduskunnan vahva tahtotila, jonka pohjalta sitten on sinne huhtikuun loppuun 2027 mennessä annettava tämä selvitys tähän asiaan liittyen.

Kiitän jo tässä vaiheessa edustaja Lylyä ja edustaja Suhosta ansiokkaasta työstä ja hyvästä yhteistyöstä tuolla työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa, kun olemme tämänkin asian saaneet eteenpäin. Toivon tämän yhteistyön jatkuvan myös tämän vaalikauden loppuun, ja uskon, että se myös jatkuu hyvällä yhteistyöllä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

22.00 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy ensinnäkin kiittää istuntoasiainneuvos Miika Suvesta tästä hyvästä mietintöpohjasta, minkä hän on valmistellut tässä. Kun tässä nyt kiitoksia jaetaan ja meillä on täällä paikalla muitakin, jotka ovat tähän tekemiseen osallistuneet, niin merkataan tämäkin kiitos myöskin tuonne pöytäkirjaan. [Tuomas Kettunen: Merkitään pöytäkirjaan!]

Se, mikä tässä jäi meillä sanomatta, oli kysymys opiskelusta kansanopistoissa. Korkeakouluopetus kansanopistoissa ei ole tässä nytten mukana, että se on rajattu sillä tavalla ulos. Tässä valiokunta totesi, että ”kansanopistoissa järjestetyt opinnot poikkeavat laajuutensa osalta muista edellä mainituista opinnoista”, ja sen vuoksi ne jäivät pois. Se olisi tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 62/2026 vp

nut noin 4,5 miljoonaa euroa lisää kuluja tähän kokonaisuuteen. Tämä on yksi osa niitä asioita, joita sitten selvitetään.

Toinen osa on se, että jos meillä on kokonaan vapaa työttömyysturvalla opiskelu, niin myös se voi siirtää opiskelua työttömyysturvalle tuolta opintotuen puolelta. Siinä mielessä tämä ikäraja 25 vuotta on sellainen, joka ehkä estää tätä näkökulmaa myöskin. Siinä mielessä tätä on nyt rajattu sillä tavalla hyvin.

Toivon todella, kuten tuossa aiemmin jo toin esille, että me saadaan tästä työkalu myöskin seuraavalle kaudelle. Tässä pohjavalmistelussa on aikaa puoli vuotta, vähän reilu tehdä tätä selvitystyötä, ja kun tämänkin lain yhteyteen varmasti sitä on jo tehty, tyhjältä pöydältä ei tarvitse lähteä liikkeelle. Tärkeintä olisi, että työttömät voisivat kehittää aika vapaasti itseään säilyttäen silti työttömyysturvan ja ovat sitten myös valmiita ottamaan vastaan työtä silloin, kun sitä on tarjolla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

22.02 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! On kyllä ilo huomata... Totta kai siellä valiokunnassa oli ilo huomata se, että olimme yksimielisiä siitä, että tällainen tärkeä asia etenee eli siis se, että työttömänä ollessa henkilö voi kouluttautua työttömyysturvalla. Nyt nimenomaan tämä lausuma, mikä todettiin, antaa valmiuksia myös ammatilliseen koulutukseen. Se on todella tärkeä osa sitä prosessia, missä työtön pääsee kouluttautumaan ja tavallaan paremmin kiinnittymään työelämään. On ilo nähdä, että valiokunnassa olemme yksimielisiä tällaisesta tärkeästä asiasta ja myös täällä salissa hymistelemme yksimielisyyttä ja kiitämme toinen toisiamme siitä, että olemme onnistuneet tässä prosessissa. Minä kiitän myös edustaja Kettusta hyvästä yhteistyöstä ja toki valiokuntaa kokonaisuudessaan siitä, että tällainen asia otetaan vakavasti, koska olemme nähneet tällä kaudella, että valitettavan moni asia ei ole ollut valiokunnassa yksimielinen ja syystäkin, joten nyt on syytä kyllä iloita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 86/2026 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.